

Turun yliopisto
University of Turku

TURUN YLIOPISTON KIELIOHJELMA

www.utu.fi/kieliohjelmalla

KANSAINVÄLINEN JA MONIKULTTUURINEN TURUN YLIOPISTO

Vuonna 1920 perustettu Turun yliopisto on maailman vanhin suomenkielinen yliopisto. Yliopistolain mukaan suomen kieli on yliopiston tutkimuksessa, opetuksessa ja palveluissa ensisijainen kieli. Turun yliopiston erityisenä kunnia-asiana on osallistua akateemisena asiantuntijana suomen kielen kehittämiseen ja samalla pitää huolta suomen kielen käytön korkeasta tasosta omassa toiminnassaan.

Turun yliopisto on kuitenkin myös osa kansainvälistä ja monikielistä tiedeyhteisöä. Englannin kieli on akateemisen maailman lingua franca ja kansainvälisen tutkimuksen ensisijainen kieli. Yliopiston keskeisten palveluiden tulee olla kansainvälisten opiskelijoiden, tutkijoiden, opettajien ja muun henkilökunnan saatavilla yhdenvertaisesti sekä suomeksi että englanniksi.

Turun yliopiston kieliympäristöä kehitetään aidosti kansainväliseksi kannustamalla yhteisöä eri kielten rinnakkaiseen käyttöön sekä reseptiiviseen monikielisyyteen.

Kieliohjelman yleisenä tavoitteena on

- lisätä kielitietoisuutta ja ymmärrystä kielen merkityksestä sekä kehittää kielenkäytön yleistä tasoa kaikilla akateemisen toiminnan osa-alueilla
- edistää toimivan, monikielisen kieliyhteisön kehittymistä ja aktiivista kehittämistä
- antaa ohjeita ja suosituksia siitä, miten suomen kieltä ja muita kieliä käytetään hallitusti ja tasapainoisesti akateemisessa opetuksessa, tutkimuksessa ja palveluissa
- antaa ohjeita ja suosituksia niistä tukitoimista, joita monikielisen akateemisen yhteisön tuloksellinen toiminta edellyttää.

Rinnakkaiskielisyys – käytetään suomen kielen lisäksi myös muita kieliä silloin, kun se on käytännössä mahdollista ja tarkoituksenmukaista

Reseptiivinen monikielisyys – käytetään kommunikaatiossa omaa äidinkieltä silloin, kun osallistujat ymmärtävät mutta eivät puhu toistensa kieltä

KIELET TUTKIMUKSESSA

- Akateeminen tutkimus on perusluonteeltaan vapaata ja tutkijalähtöistä, ja sama koskee tutkimuksen kieltä.
- Tiedeyhteisö on kansainvälinen, ja tutkimuksen kieli on tarkoituksenmukaista valita tieteenalan ja tutkimusaiheen mukaan.
- Suomalaisen yhteiskunnan tarpeita ajatellen on pyrittävä siihen, että tutkimustuloksia tuodaan julki myös suomeksi, jolloin varmistetaan, että tutkimusalan sanasto ja ilmaisutavat säilyvät ajantasaisina myös suomen kielessä.
- Kansainvälisen tiedeyhteisön osana yliopistolla on erinomaiset mahdollisuudet välittää ja arvioida myös muualla tuotettua tietoa ja saattaa sitä suomen kielellä suomalaisen yhteiskunnan käyttöön.
- Tieteellinen tarkkuus ja johdonmukaisuus edellyttävät objektiivisesti ymmärrettävää ja yksiselitteistä ilmaisua. Yliopisto tukee tutkijoita akateemisessa kielenkäytössä ja ilmaisussa.
- Yliopisto tukee tutkijoita viestinnässä tiedeyhteisön ulkopuolelle.

KIELET OPISKELUSSA JA OPETUKSESSA

- Yliopistolain mukaan kaikilla Turun yliopiston opiskelijoilla on oikeus saada korkeatasoista suomenkielistä opetusta ja kirjoittaa opinnäytteensä suomeksi. Perustutkintotasolla poikkeuksen muodostavat ne opinto-ohjelmat, -kokonaisuudet ja -jaksot, jotka on lähtökohtaisesti suunniteltu englanninkielisiksi. Vieraissa kielissä voidaan pro gradu -tutkielma laatia englannin kielen lisäksi myös muulla vieraalla kielellä tai toisella kotimaisella kielellä.
- Tavoitteena on, että opiskelijat jo perustutkintovaiheessa sisäistävät akateemisen kielenkäytön normit ja niiden merkityksen sekä tiedeyhteisön sisäisessä että tiedeyhteisön ulkopuolelle suunnatussa viestinnässä.
- Tutkinto-opiskelijoille taataan tarvittavat kieliopinnot, jotta opiskelijat saavuttavat hyvät kieli- ja viestintätaidot. Yliopiston opiskelijoiden mahdollisuus saavuttaa monipuolinen kielitaito sekä kansainvälisyystaidot opintojen aikana turvataan tarjoamalla laajasti eri kielten opintoja.
- Englanninkielisiin tutkinto-ohjelmiin ja jatko-opintoihin valittavalla tulee olla opintojen suorittamiseen riittävä kielitaito. Myös suomenkielisiin tutkinto-ohjelmiin valittavilta tulee valintamenettelyssä varmistaa riittävä suomen kielen taito opintojen suorittamiseen.
- Yliopisto tarjoaa kansainvälisille opiskelijoille opetusta suomen kielessä ja edistää siten heidän valmiuksiaan työllistyä Suomessa sekä integroitua ympäröivään yhteiskuntaan.
- Yliopisto kiinnittää rekrytointivaiheessa erityistä huomiota opetusta antavan henkilökunnan kielitaidon tasoon, jos opetus tapahtuu muulla kuin opettajan äidinkielellä, sekä tarjoaa opetushenkilökunnalle aiheeseen liittyvää koulutusta.

KIELET YLIOPISTON PALVELUISSA JA SISÄISESSÄ VIESTINNÄSSÄ

- Turun yliopiston hallintokieli on yliopistolain mukaan suomi, ja jokaisella on oikeus omassa asiassaan käyttää suomea tai ruotsia. Englanti on yliopiston yhteisissä palveluissa ja sisäisessä viestinnässä ensisijainen vieras kieli.
- Kaikki keskeiset asiakirjat, pysyväismääräykset ja ohjeet, joiden hyödyntämistä henkilöstön työsopimuksen mukaiset tehtävät edellyttävät, julkaistaan myös englanniksi. Yliopiston kansainväliselle henkilökunnalle tarjotaan englannin kielellä kaikki ne järjestelmät ja palvelut, joiden käyttäminen kuuluu työsopimuksen mukaisiin työtehtäviin.
- Laadukas kielenkäyttö on perusedellytys asiantuntevassa ja tieteellisesti uskottavassa akateemisessa yhteisössä.
- Yliopiston viestintä palvelee sekä yliopiston sisäistä tiedonkulkua että tiedon liikkumista toisaalta kansainvälisen tiedeyhteisön piirissä, toisaalta tiedeyhteisön ja muun yhteiskunnan välillä. Viestinnän tehtävien moninaisuus edellyttää sekä suomen että englannin rinnakkaista käyttöä useissa toiminnoissa.
- Yliopisto tarjoaa eri kielten käyttöä tukevaa yleistä kielenopetusta ja kielenhuoltoa henkilökunnan tarpeisiin.

KIELET YLIOPISTON ULKOISESSA VIESTINNÄSSÄ

- Yliopiston viestintä tiedottaa aktiivisesti merkittävistä tutkimustuloksista, tapahtumista ja toimintamuodoista pääasiassa suomeksi ja tapauskohtaisesti englanniksi.
- Kaikilla yliopiston yksiköillä, toimielimillä, opetusaloilla ja muilla pysyvillä instituutioilla on sekä suomen- että englanninkieliset nimet.
- Kaikilla yliopiston yksiköillä on sekä suomeksi että englanniksi laaditut verkkosivut, joilta käy ilmi ajantasaisella tavalla yksikön yhteystiedot, toiminnan keskeiset muodot sekä tutkimustoiminnan sisältö pääpiirteittäin. Kaikilla kansainvälisillä maisteriohjelmilla on yhdenmukaiset ja selkeät verkkosivut.
- Yliopiston keskeiset esittelymateriaalit laaditaan sekä suomeksi että englanniksi. Yliopistokampanuksen kaikki opasteet ja kyltit laaditaan sekä suomeksi että englanniksi.
- Monikielinen ja monikulttuurinen yliopisto näyttää muulle yhteiskunnalle hyvää esimerkkiä siitä, miten eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevat opiskelijat, opettajat, tutkijat ja muu henkilökunta voivat muodostaa tuloksekkaasti toimivan, tasa-arvoisen ja jatkuvasti kehittyvän työyhteisön.

KIELIOHJELMAN TOTEUTTAMINEN JA SEURANTA

Turun yliopiston kieliohjelma otetaan huomioon yksiköiden toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa, mm. yksikön toiminnasta viestittäessä ja uusia työntekijöitä rekrytoitaessa.

Kieliohjelman seurannasta vastaa palvelujohtajan nimeämä kielityöryhmä. Se valmistelee ja päivittää kieliohjelman uuden strategiakauden alussa.

Kieliohjelman sisällöstä päättää yliopiston hallitus.

SUOSITUKSIA

Sisäinen ja ulkoinen viestintä

- Yliopiston sisäisen viestinnän kielet ovat suomi ja englanti. Sisäisen viestinnän kieli tai kielet valitaan kohderyhmän perusteella.
- Kaikilla yliopiston yksiköillä on verkkosivut sekä suomeksi että englanniksi. Suomen- ja englanninkielisten sivujen ei tarvitse olla yhtä laajat.
- Yliopiston tärkeimmät esittely- ja markkinointimateriaalit ovat sekä suomeksi että englanniksi kohderyhmän tarpeiden mukaan.
- Yliopisto on sosiaalisessa mediassa sekä suomeksi että englanniksi.
- Rinnakkaiskielisyydellä mahdollistetaan suomen kieltä osaamattomien osallistuminen työryhmiin ja toimitelmiin.
- Suomen kielen käyttöä vieraana kielenä kannustetaan ja edistetään yliopistoyhteisössä.

Palvelut

- Yliopiston tarjoaa suomen lisäksi myös englannin kielellä kaikki työtehtävien kannalta keskeiset järjestelmät ja palvelut.
- Yliopisto tukee tutkijoita akateemisessa kielenkäytössä ja ilmaisussa tarjoamalla kielipalveluita, esimerkiksi First Article Language Checking Service ja Suomen kielen klinikka -toimintojen kautta.

Nimikkeet ja terminologia

- Yksiköillä, toimielimillä, työtehtävillä, opetusaloilla ja muilla pysyvillä instituutioilla on suomenkielisten nimien lisäksi myös englanninkieliset nimet. Kielityöryhmä käsittelee terminologiaan liittyvät linjaukset ja kysymykset.
- Yliopistolla on oma MOT-sanakirja, jota ylläpidetään ja päivitetään.
- Tehdään verkkoviestinnän tueksi sanalistoja yleisimmin käytetyistä termeistä, sanoista ja ilmaisuista, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi kaksikielisten verkkosivujen, kyselyiden ja kutsujen laatimisessa.

Kyltit, opasteet ja kartat

- Yliopistokampuksen kaikki kyltit, opasteet ja kartat ovat ajan tasalla sekä suomeksi (tarvittaessa myös ruotsiksi) että englanniksi ja ne laaditaan mahdollisuuksien mukaan myös pistekirjoituksella.

Kielten ja viestinnän opetus

- Yliopisto mahdollistaa, että niin opiskelijoilla kuin henkilökunnallakin on monipuolisia mahdollisuuksia oppia ja käyttää eri kieliä. Lisätään joustavia ja integroituja tapoja kielten oppimiseen.
- Kaikkiin englanninkielisiin tutkinto-ohjelmiin sisällytetään suomen kieleen ja suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin perehdyttävä jakso. Kansainvälisiä tutkinto-opiskelijoita kannustetaan vahvistamaan kielitaitoaan tarjoamalla myös edistyneemmän tason suomen kielen kursseja.
- Myös vaihto-opiskelijoille on tarjottava mahdollisuus suomen kielen opiskeluun.
- Kielituutorointi eli vertaisoppiminen on hyvä tapa edistää kielten oppimista ja sen käyttöä tulee laajentaa.